

A 5847.

Gesti-ma rahwa

Kalender

Kustm... ehf

Täht-ramat

1880

aasta peale.

Tallinnas.

Trükitud J. H. Gresseli kirjadega.

Gesti=ma rahwa

K a l e n d e r

ehk

Kustmerek

Läht = rannat

1880

aasta peale, pärrast meie

Issanda Iesusse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 366 päwa.

Tallinnas.

Trükitud J. H. Gresselti kirjadega.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38167

Märkide jelletamine.

 Noor=kuu.	 Täis=kuu.
 Eesimine werend.	 Wiimne werend.
p. pärrast.	e. l. enne lõunat.
p. l. pärrast lõunat.	P. Pühha.

Aasta muutmised.

Kewwade hakkab 8. Jaasto-kuu päwal, kello 6 e. l. Siis on päaw ja õ ühhe pikkused.
Sui hakkab 9. Jani-kuu päwal, kello 3 e. l. Siis on meil teigepikkem päaw.
Süggise hakkab 10. Mihkli-kuu päwal, kello 5 p. l. Siis on jälle päaw ja õ ühhe pikkused.
Talwe hakkab 9. Jõulu-kuu päwal, kello 11 e. l. Siis on meil teigelühhem päaw.
Jõulu- ja Wastla-päwa wahhel on: 10 nädalat ja 1 päaw.

Päwa- ja Kuu-warjutamised.

Sel aastal on nelli Päwa-warjutamist, agga teik meil näggenatta.

Kuu-warjutamist on kaks, neidest üks meil nähtaw 4. Jõulu-kuu päwal, kellu 3, 25 minutit kunni kello 7, 12 minutit pärrast lõunat.

Ajaarw sel aastal.

Pärrast meie kalli Jēfanda Jēfusse Kristusse sündimist on tännawo aasta	1880
Mailma lomistest	5829
Pärrast Kristusse tullemist Riimale	689
Pärrast Tallinna ülessehitamist	661
Et ramatuid hakkati trükkima	440
Pärrast Lutterusse õige usso üleswõtmist	363
Pärrast wanna katko	223
Pärrast jedda, kui Doompä pölland	196
Pärrast sure nälja hakkatust Ri- ja Tallinna-maal	185
Pärrast Peterburgi linna ehitamist	177
Pärrast teist katko	170
Pärrast jedda, kui meie Ma Wenne-rigi wallits. alla jai	170
Pärrast Tartu sure kōli allustamist	78
Et Gesti-maal priust kulutati	63
Pärrast meie sure armolise Keisri Herra Aleksan- der II. Nikolajewitsi sündimist	62
Et Eihwlandi-maal priust kulutati	60
Pärrast Jummalatenistust ue kiriku-seaduse järrel	46
Pärrast Krimmi sõa hakkatust	27
Pärrast jedda, kui Keisri Herra Aleksander II. hak- kas wallitsema	26
Pärrast wiimse hinge kirjutust	22
Et Wenne-maal priust kulutati	19

Kaks ristikest (**) nädala päwa aru-numri ees tähendawad, et on kiriku- ehl krouu-pühha, mis kirikus pühitsetakse; üks ainus (*) tähendab, et on mälestuse pühha, mis kirikus ei pühitseta, aga mil kohut ja fooli ei peeta.

Januarius.

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

**1 Teisip.	Neäri pääw	Selged
	Nita Jummal!	
2 Keßnäd.	Abel, Set	päwad.
3 Neljap.	Enok	
4 Rede	Metusala	
5 Laup.	Simon	

Jesüs pöggeneb Egiptuse male. Matt. 2, 13—23.

**6 Pühhap.	3 Kunninga P.	 8, 19' e. l.
7 Esmasp.	Julianus	
8 Teisip.	Erart	Parras kül.
9 Keßnäd.	Peatus	
10 Neljap.	Paawli pääw	Lumme= saddo.
11 Rede	Enwain	
12 Laup.	Rein	

Jesüs 12 aastat wanna. Luf. 2, 41—52.

13 Pühhap.	1 P. p. 3 K. P.	Kange kül.
14 Esmasp.	Robbert	
15 Teisip.	Dirik	 11, 51' e. l.
16 Keßnäd.	Risbert	

Neäri-kuu.

17 Neljap.	Tönnise pääw	ja
18 Rede	Alfel	tuulsed
19 Laup.	Sara	ilmad.

Pulmad Kana-liinas. Joan. 2, 1—11.

20 Pühhap.	2 P. p. 3 K. P., Baab. Sebast.	 5, 17' p. l.
21 Esmasp.	Neto	
22 Teisip.	Madlena	Lumme= saddo
23 Keßnäd.	Lotta	
24 Neljap.	Timoteus	Lumme= saddo
25 Rede	Paawli ümb.	
26 Laup.	Polikarpus	

Pealikust Kapernauma-liinas. Matt. 8, 1—13.

27 Pühhap.	3 P. p. 3 K. P.	ja
28 Esmasp.	Karel	 12, 57' p. l.
29 Teisip.	Samuel	
30 Keßnäd.	Adelgund	parras kül.
31 Neljap.	An	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 8, 50 min., wereb kell 3, 29 min.
 11. " " " " 8, 33 " " " 3, 52 "
 21. " " " " 8, 11 " " " 4, 18 "

Februarius.

1 Rede	Pirit	Heitlikkud
*2 Laup.	Küünla pääw	ilmad.

Kristus sunnib tuled. Matt. 8, 23—27.

3 Pühhap.	4. P. p. 3 R. P.	Kange
4 Esmasp.	Veronika	tuisf.
5 Teisip.	Agata	
6 Keisnäd.	Tora	 5, 25' e. l.
7 Neljap.	Rikkart	Kanged
8 Rede	Salomon	
9 Laup.	Polli	külmad

Umbrohhust. Matt. 13, 24—30.

10 Pühhap.	5. P. p. 3 R. P.	ja
11 Esmasp.	Edo	tuisofed
12 Teisip.	Eulalia	ilmad,
13 Keisnäd.	Elwine	
14 Neljap.	Walentin	 3, 1' e. l.
15 Rede	Wauština	wahhel

Küünla-kuu.

16 Laup.	Jula	wähhäma
----------	------	---------

Wina = mäest. Matt. 20, 1—16.

17 Pühhap.	9 P. e. R. ül. P.	külmaga.
18 Esmasp.	Konfordja	
**19 Teisip.	Simon Apost.	Behmed
20 Keisnäd.	Egarius	
21 Neljap.	Esaiaš	 0, 45' e. l.
22 Rede	Peetri pääw	
23 Laup.	Mina	ilmad

Külwi mehhest. Luk. 8, 4—15.

24 Pühhap.	8 P. e. R. ül. P.,	Maddise p.
25 Esmasp.	Wiktorius	lumme=
**26 Teisip.	Nestor	saaga.
27 Keisnäd.	Leander	
28 Neljap.	Justus	 2, 26' e. l.
*29 Rede	Makarius	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 7, 46 min., wereb kell 4, 46 min.
 11. " " " " 7, 19 " " 5, 11 "
 21. " " " " 6, 49 " " 5, 34 "

Martsius.

*1 Laup.	Albinus	Parras
Pimmedast te äres. Euf. 18, 31—43.		
2 Pühhap.	Paasto Pühha	
3 Esmasp.	Kunigunde	külm
*4 Teisip.	Wastla pääw	
5 Keisnäd.	Tuhka pääw	ilm,
6 Neljap.	Kotwrid	
7 Rede	Perpetua	 2, 15' e. l.
8 Laup.	Põri pääw	tuisosed

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

9 Pühhap.	1 P. Paastus	ja
10 Esmasp.	Mifeus	
11 Teisip.	Konstantin	wähhä
**12 Keisnäd.	Palwe pääw	
13 Neljap.	Ernst	külmad
14 Rede	Sakarias	 3, 2' p. l.
15 Laup.	Matilde	

Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

16 Pühhap.	2 P. Paastus	päwad.
------------	--------------	--------

Paasto-kuu.

17 Esmasp.	Truta	Weel
18 Teisip.	Kabriel	tuisosed
19 Keisnäd.	Josep	ilmad,
20 Neljap.	Olga	weikesse
21 Rede	Pent	 7, 52' e. l.
22 Laup.	Ramael	

Kristus ajab kurratid wälja. Euf. 11, 14—28.

23 Pühhap.	3 P. Paastus	külmaga.
24 Esmasp.	Rasimir	Tuisk
**25 Teisip.	Paasto Mar. p.	ja
26 Keisnäd.	Manuel	wihm.
27 Neljap.	Kustaw	Tuult
28 Rede	Kideon	 4, 46' p. l.
29 Laup.	Kido	

5000 meest sõdetakse. Joan. 6, 1—15.

30 Pühhap.	4 P. Paastus	ja
31 Esmasp.	Tetlaus	wihmad.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 6, 22 min., wereb kell 5, 59 min.

11.	"	"	"	5, 52	"	"	6, 22	"
21.	"	"	"	5, 22	"	"	6, 46	"

Aprilis.

1 Teisip.	Karjalaskm. p.	Pehtmed
2 Keisnäd.	Pauline	
3 Neljap.	Berdinand	ilmad,
4 Nede	Ambrosius	
5 Laup.	Maxim	 8, 54' p. l.

Jesús kinnuwidega wiisatub. Joan. 8, 46—59.

6 Pühhap.	5 P. Paastus	tule
7 Esmasp.	Arion	
8 Teisip.	Liborius	ja
9 Keisnäd.	Pogislauß	
10 Neljap.	Esekiel	wihmaga.
11 Nede	Leo	
12 Laup.	Julius	Illusad

Kristusse sisse-õitmisest. Matt. 21, 1—9.

**13 Pühhap.	Palmi Pühha	 0, 21, e. l.
14 Esmasp.	Künni pääw	
15 Teisip.	Olimpia	ilmad.
16 Keisnäd.	Karistus	Wihmad
**17 Neljap.	Suur Neljap.	tulega.

Jüri-kuu.

**18 Nede	Suur Nede	
*19 Laup.	Simon	 3, 32' p. l.

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

**20 Pühhap.	Ülestõusmise P.	
**21 Esmasp.	2 Pühha	Sojad
*22 Teisip.	Rajus	
*23 Keisnäd.	Jüri pääw	päwad.
*24 Neljap.	Albert	
*25 Nede	Markuse pääw	Tuult
*26 Laup.	Esekiel	

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19—31.

27 Pühhap.	1 P. p. ül. Pühha	 7, 56' e. l.
28 Esmasp.	Vitalis	
29 Teisip.	Reimund	ja
30 Keisnäd.	Erast	wihma.

1. kuu p. pääw	tõuseb-kell	4, 54 min.,	wereb kell	7, 9 min.
11. " "	" "	4, 26 "	" "	7, 34 "
21. " "	" "	3, 59 "	" "	7, 55 "

Majus.

1 Neljap.	Wolbri pääw	Kaunid
2 Rede	Sigismund	
3 Laup.	+ Leidminne	

Heast karjatsfest. Joan. 10, 12—16.

4 Pühhap.	2 P. p. ül. P.	 12, 3 p. l. sojad
5 Esmasp.	Kotard	
6 Teisip.	Susanna	
7 Keisnäd.	Ulrika	päwad,
8 Neljap.	Laas	
*9 Rede	Niggulas	wahhel
10 Laup.	Kordian	

ürritese aja pärrast. Joan. 16, 16—23.

11 Pühhap.	3 P. p. ül. P.	ka
12 Esmasp.	Henriette	 8, 18' e. l.
13 Teisip.	Serwatius	wihma.
14 Keisnäd.	Kristjaan	
15 Neljap.	Sohwi	Sojad ilmad.
16 Rede.	Peregrinus	
17 Laup	Anton	

Lehhe-kuu.

Kristusse ärraminnemifest. Joan. 16, 5—15.

18 Pühhap.	4 P. p. ül. P.	Mürrišta=
19 Esmasp.	Aggäus	 0, 32' e. l.
20 Teisip.	Pil	minne wihmaga. Sojad päwad,
21 Keisnäd.	Pontusine	
22 Neljap.	Mili	
23 Rede	Tesiderius	
24 Laup.	Ester	

Sigest pallumifest. Joan. 16, 23—30.

25 Pühhap.	5 P. p. ül. P.	wahhel
26 Esmasp.	Eduard	 11, 34' p. l.
27 Teisip.	Peet	tuult
28 Keisnäd.	Willem	
**29 Neljap.	Taewa min. p., (Suur + pääw)	ja
30 Rede	Wikand	wihma.
31 Laup.	Petronella	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 3, 35 min., wereb kell 8, 19 min.
 11. " " " " 3, 13 " " 8, 42 "
 21. " " " " 2, 57 " " 9, — "

Rõmujast Waimust. Ioan. 15, 26 kuni 16, 4.

1 Pühhap.	6 P. p. ül. P.	Kallid
2 Esmasp.	Martellus	sojad
3 Teisip.	Rasmus	 11, 31' p. l.
4 Keisnäd.	Tarius	
5 Neljap.	Ponimatsius	päwad.
6 Rede	Artemius	
7 Laup.	Lukretsia	Mürrišta=

Pühast Waimust. Ioan. 14, 23—31.

**8 Pühhap.	Nelli Pühhi	
**9 Esmasp.	2 Pühha	missed
	Pitkem pääw	
10 Teisip.	Blawius	 3, 25' p. l.
11 Keisnäd.	Barnabas	
12 Neljap.	Basilides	ja
13 Rede	Tobias	
14 Laup.	Valerius	wihm.

Jesus ja Nikodemus. Ioan. 3, 1—15.

15 Pühhap. | 3 aino Jum. P., Widi pääw

16 Esmasp.	Justina	Tuulsed
17 Teisip.	Nikander	 11, 36' e. l.
18 Keisnäd.	Homerus	
19 Neljap.	Kerwasius	ilmad.
20 Rede	Wlorentin	
21 Laup.	Rael	Seitlik.

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19—31.

22 Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	Illus
23 Esmasp.	Basilius	foe
**24 Teisip.	Jani pääw	ilm.
25 Keisnäd.	Webronia	 3, 0, p. l.
26 Neljap.	Jeremias	
27 Rede	Ladislauß	Mürrišta=
28 Laup.	Josua	missed

Surest õhto sõmaajast. Luk. 14, 16—24.

*29 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P., Peetri P. p.	
30 Esmasp.	Lilla	wihmaga.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 2, 46 min., wereb kell 9, 14 min.

11.	"	"	"	2, 45	"	"	"	9, 19	"
21.	"	"	"	2, 52	"	"	"	9, 15	"

1 Teisip.	Leobald	Illusad,
2 Keßknäd.	Heina Maria p.	
3 Neljap.	Kornelius	 7, 55' e. l.
4 Rede	Ulrik	sojad
5 Laup.	Anselm	ilmad.

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1—10.

6 Pühhap.	3 P. p. 3 a. 3. P.	Kaunis
7 Esmasp.	Demetrius	pallaw
8 Teisip.	Kilian	
9 Keßknäd.	Kirillus	 10, 41' p. l.
10 Neljap.	7 Wenda	
11 Rede	Eleanor	ilm.
12 Laup.	Hindrik	

Olge armolisjed. Luf. 6, 36—42.

13 Pühhap.	4 P. p. 3 a. 3. P.,	Marreta p.
14 Esmasp.	Ponawent	Mürrista=
15 Teisip.	Apost. jaggam.	minne
16 Keßknäd.	August	
17 Neljap.	Aleksius	 1, 20' e. l.

18 Rede	Rosina	wihmaga.
19 Laup.	Widerika	

Rohkest kallasagist. Luf. 5, 1—11.

20 Pühhap.	5 P. p. 3 a. 3. P.	Heitlikkud
21 Esmasp.	Daniel	
**22 Teisip.	Maria Mahd.	
23 Keßknäd.	Dskar	ilmad.
24 Neljap.	Kristina	
25 Rede	Jakobi pääw	 5, 27' e. l.
26 Laup.	Anno	

Wariseride õigussest. Matt. 5, 20—26.

**27 Pühhap.	6 P. p. 3 a. 3. P.	Head
28 Esmasp.	Plato	
29 Teisip.	Olowi pääw	
30 Keßknäd.	Abdon	ilmad.
31 Neljap.	Kristwrid	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 3, 7 min., wereb kell 9, 3 min.
 11. " " " " 3, 26 " " " 8, 45 "
 21. " " " " 3, 48 " " " 8, 23 "

Augustus.

1 Nede	Peetri wang.	 2, 22' p. l.
2 Laup.	Hannibal	

4000 meest sôdetakse. Mark. 8, 1—9.

3 Pühhap.	7 P. p. 3 a. S. P.	Päwa=
4 Esmasp.	Dominikus	
5 Teisip.	Dswald	paistsed
**6 Keisnäd.	Eugenius	
7 Neljap.	Mline	ilmad.
8 Nede	Kerhard	 6, 58' e. l.
9 Laup.	Romanus	

Walle prohmetidest. Matt. 7, 15—23.

10 Pühhap.	8 P. p. 3 a. S. P.,	Lauritse p.
11 Esmasp.	Herm	Umbne
12 Teisip.	Alara	
13 Keisnäd.	Ello	ilm.
14 Neljap.	Eusebius	
**15 Nede	Ruffi Maria p.	 5, 54' p. l.
16 Laup.	Isak	Mürrišta=

Leikuse-kuu. 19

Illekohtusest maja-piddajast. Euf. 16, 1—9.		
17 Pühhap.	9 P. p. 3 a. S. P.	misse
18 Esmasp.	Leno	pilwed.
19 Teisip.	Sebald	Selged
20 Keisnäd.	Pärnard	ja
21 Neljap.	Rut	tuulsed
22 Nede	Wilibert	
23 Laup.	Sakeus	 6, 31' p. l.

Jerusalemma ärrarikmifest. Euf. 19, 41—48.		
24 Pühhap.	10 P. p. 3 a. S. P.,	Pertli p.
25 Esmasp.	Ludwig	päwad.
**26 Teisip.	Jrenäus	Head sojad
27 Keisnäd.	Kebhard	ilmad
28 Neljap.	Augustin	ja
*29 Nede	Joan. huffamin.	
**30 Laup.	Benjamin	 8, 4' p. l.

Wariserist ja tõlnerist. Euf. 18, 9—14.		
31 Pühhap.	11 P. p. 3 a. S. P.	wihma.

1. kuu p. päaw tõuseb kell 4,	9 min.,	wereb kell 7, 59 min.
11. " " " " 4, 36	" " "	7, 27 "
21. " " " " 4, 58	" " "	6, 58 "

September.

1 Esmasp.	Ekidius	
2 Teisip.	Eisa	Illusad
3 Keisnäd.	Reinard	sojad
4 Neljap.	Kai	päwad,
5 Nede	Moses	
6 Laup.	Magnus	 5, 8' p. l.

Kurdift ja keletumast. Mark. 7, 31—37.

7 Pühhap.	12 P. p. 3 a. S. P.	wahhel
*8 Esmasp.	Maria süünd.	
9 Teisip.	Bruno	wihma
10 Keisnäd.	Põri pääw	
11 Neljap.	Gobald	ja
12 Nede	Sirus	
13 Laup.	Amatus	tuult.

Preestrist ja lewitist. Luk. 10, 23—37.

*14 Pühhap.	13 P. p. 3 a. S. P.	 12, 48' p. l.
	+ üllendamine	
15 Esmasp.	Nikodemus	Heitlik
16 Teisip.	Leontina	

Mihkli-kuu.

17 Keisnäd.	Josepina	
18 Neljap.	Kottlob	ilm.
19 Nede	Werner	
20 Laup.	Wausta	

Kümneft piddali = többisest. Luk. 17, 11—19.

21 Pühhap.	14 P. p. 3 a. S. P.	Willud
	Mattensse pääw	 6, 22' e. l.
22 Esmasp.	Morits	
23 Teisip.	Osea	
24 Keisnäd.	Joann. sam.	ja
25 Neljap.	Kleowas	
*26 Nede	Joann. Öpet.	pahhad
27 Laup.	Adolw	

Mammonast. Matt. 6, 24—34.

28 Pühhap.	15 P. p. 3 a. S. P.	ilmad.
**29 Esmasp.	Mihkli pääw	 2, 14' e. l.
30 Teisip.	Hiironimus	

1. kuu p. pääw	tõuseb kell	5, 24 min.,	weereb kell	6, 27 min.
11. " " " "	" "	5, 47 "	" "	5, 56 "
21. " " " "	" "	6, 11 "	" "	5, 26 "

Oktober.

**1 Keskäd.	Wolmar	
2 Nelsap.	Woldemar	Paljo
3 Nede	Jairus	
4 Laup.	Prants	wihma

Raini-linna furnust. Euf. 7, 11—17.

**5 Pühhap.	16 P. p. 3 a. S. P.	ja
	Leikuse Pühha	
6 Esmasp.	Luisa	 6, 5' e. l.
7 Teisp.	Malo	tuult.
8 Keskäd.	Tomasia	
9 Nelsap.	Tionisius	Willud
10 Nede	Mai	
11 Laup.	Burkard	ja

Wee = többiseft. Euf. 14, 1—11.

12 Pühhap.	17 P. p. 3 a. S. P.	kusjad
13 Esmasp.	Teresia	
14 Teisp.	Kalikstus	 8, 39' e. l.
15 Keskäd.	Heddo	ilmad.
16 Nelsap.	Kallus	
17 Nede	Leonhard	Lumme=

Wina-kuu.

18 Laup. | Lukase pääw | jaddo

Euremaft kassust. Matt. 22, 34—46.

**19 Pühhap.	18 P. p. 3 a. S. P.	ja
	Lutteruse õige usfo ülesw.	Pühha
20 Esmasp.	Welißius	wihma.
21 Teisp.	Urfel	 5, 34' p. l.
*22 Keskäd.	Kel	
23 Nelsap.	Sewerin	Wähhä
24 Nede	Salome	
25 Laup.	Krispin	külma

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1—8.

26 Pühhap.	19 P. p. 3 a. S. P.	ja
27 Esmasp.	Kapitoliin	
28 Teisp.	Simon Judas	 9, 59' e. l.
29 Keskäd.	Engelbreht	lund
30 Nelsap.	Abfalon	ja
31 Nede	Wolfgang	wihma.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 6, 34 min., wereb kell 4, 57 min.
 11. " " " " 6, 59 " " " 4, 29 "
 21. " " " " 7, 25 " " " 4, 2 "

November.

1 Laup.	Pühade pääw	Raunis
Pulma rideft. Matt. 22, 1—14.		
2 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.,	Hingede p.
3 Esmasp.	Kottlip	külm.
4 Teisip.	Ot	 10, 18' p. l.
5 Keßnäd.	Plandina	
6 Neljap.	Käöper	
7 Rede	Baltasar	Tuisk
8 Laup.	Klaas	

Runningamehhe pojast. Ioan. 4, 47—54.

9 Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P.	kauni
*10 Esmasp.	Martin Lutter	
11 Teisip.	Martin Piiskop	külmaga.
12 Keßnäd.	Jonas	
13 Neljap.	Arkadius	 3, 45' e. l.
**14 Rede	Pridrik	
15 Laup.	Leopold	Behmed

Karwalast sullaseft. Matt. 18, 23—35.

16 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
------------	---------------------	--------

Calwe-kuu.

17 Esmasp.	Alweus	
18 Teisip.	Eöra	Tuulsed
19 Keßnäd.	Liisbet	
20 Neljap.	Amos	 4, 35' e. l.
**21 Rede	Maria ohwer.	
22 Laup.	Setfilia	tuisofed

Kohto = rahhasi. Matt. 22, 15—22.

**23 Pühhap. | 23 P. p. 3 a. J. P.

Surnute mällestuse Pühha

24 Esmasp.	Jofias	päwad,
25 Teisip.	Kadrina pääw	 8, 18' p. l.
26 Keßnäd.	Konrad	
27 Neljap.	Jetta	
28 Rede	Künter	weikesse
29 Laup.	Ewert	külmaga.

Kristusse fisse = söitmiseft. Matt. 21, 1—9.

30 Pühhap. | 1 Krist. tul. P., Andrekse p.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 7, 52 min., wereb kell 3, 37 min.

11.	"	"	"	8, 18	"	"	3, 14	"
21.	"	"	"	8, 39	"	"	3, 1	"

Setsember.

1 Esmasp.	Arend	
2 Teisip.	Kandidus	Uddused
3 Keisnäd.	Tali	
4 Neljap.	Parbo	 5, 15' p. l. Warjutam.
5 Nede	Sabina	
*6 Laup.	Riggola pääw	niisked

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25—36.

7 Pühhap.	2 Krist. tul. P.	ilmad.
8 Esmasp.	Maria sam.	
9 Teisip.	Pühhem pääw	Lumme=
10 Keisnäd.	Judit	saddo
11 Neljap.	Elso	ja
12 Nede	Ottilia	 8, 36' p. l.
13 Laup.	Luutsia	

Joannes wangi = tornis. Matt. 11, 2—10.

14 Pühhap.	3 Krist. tul. P.	kaunis
15 Esmasp.	Johanna	kange
16 Teisip.	Albina	külm.
17 Keisnäd.	Ignatius	

Joulo-kuu.

18 Neljap.	Kristow	Külm
19 Nede	Lot	 3, 35' p. l.
20 Laup.	Abraam	

Joannesse tunnistusest. Joan. 1, 19—28.

21 Pühhap.	4 Krist. tul. P.	annab
	Toma pääw	
22 Esmasp.	Peata	järrele.
23 Teisip.	Tagobert	Lumme=
24 Keisnäd.	Adam, Ewa	
**25 Neljap.	1 Joulo Pühha	saddo,
**26 Nede	2 Pühha	 9, 48' e. l.
27 Laup.	Joan. Ewang.	

Immek's-pannemisest. Luf. 2, 33—40.

28 Pühhap.	P. p. Joulo, Süta laste p.	
29 Esmasp.	Noa	kange
30 Teisip.	Tawet	
31 Keisnäd.	Silwester	külm.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 8, 53 min., wereb kell 2, 56 min.
 11. " " " " 9, 1 " " 2, 58 "
 21. " " " " 9, 3 " " 3, 7 "

Wennema Ülemavalitsuse saggufelts.

Aleksander Teine Nikolajewits, Keiser ja teige Wennemaa valitsuse, ka Slesviigi-Holsteini valitsuse Wärsst; sündinud 1818, Jüri-kuu 17. päeval.

Maria Aleksandrowna, Keisri Prants, Hesseni Printsess; sündinud 1824, Heina-kuu 27. päeval.

Nende lapsed:

Aleksander Aleksandrowits, Kõrgi pärria, Tšesarewits ja Suurvärsst; sündinud 1845, Kõnnla-kuu 26. päeval, ja temma Prants on:

Maria Weodorowna, Tanimaa Printsess; sündinud 1847, Talwe-kuu 14. päeval.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, Suurvärsst; sündinud 1868, Lehe-kuu 6. päeval.

Georg Aleksandrowits, Suurvärsst; sündinud 1871, Jüri-kuu 27. päeval.

Ksenia Aleksandrowna, Suurvärssti Printsess; sündinud 1875, Paasto-kuu 25. päeval.

Mihail Aleksandrowits, Suurvärsst; sündinud 1878, Talwe-kuu 22. päeval.

Wladimir Aleksandrowits, Suurvärsst; sündinud 1847, Jüri-kuu 10. päeval, ja temma Prants on:

Maria Pawlowna, Mecklenburg-Swerini Printsess; sündinud 1854, Lehe-kuu 2. päeval.

Nende lapsed:

Kirill Wladimirowits, Suurvärsst; sündinud 1876, Mihkli-kuu 30. päeval.

Boris Wladimirowits, Suurvärsst; sündinud 1877, Talwe-kuu 12. päeval.

Andrei Wladimirowits, Suurvärsst; sündinud 1879, Lehe-kuu 2. päeval.

Aleksei Aleksandrowits, Suurvärsst; sündinud 1850, Märri-kuu 2. päeval.

Maria Aleksandrowna, Suurvärssti Printsess; sündinud 1853, Wina-kuu 5. päeval. Laulatud 1874, Märri-kuu 11. päeval Inglismaa Kuningliku Printsiiga Alwred, Hertzog von Edinburg.

Sergei Aleksandrowits, Suurvärsst; sündinud 1857, Jüri-kuu 29. päeval.

Paul Aleksandrowits, Suurvärsst; sündinud 1860, Mihkli-kuu 21. päeval.

Keisri Herra wend:

Konstantin Nikolajewits, Suurvärsst; sündinud 1827, Mihkli-kuu 9. päeval, ja temma Prants on:

Aleksandra Jofepowna, Saksen-Altenburgi Printsess; sündinud 1830, Jäni-kuu 26. päeval.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurvärsst; sündinud 1850, Kõnnla-kuu 2. päeval.

Oлга Konstantinowna, Suurvärssti Printsess; sündinud 1851, Leikuse-kuu 22. päeval. Laulatud Keskma Kuninga Georgi prants.

Wera Konstantinowna, Suurvärssti Printsess; sündinud 1854, Kõnnla-kuu 4. päeval. Laulatud õnna Württembergi Kuningliku Hertzogiga, Wilhelm Eugeni prants.

Konstantin Konstantinowits, Suurvärsst; sündinud 1858, Leikuse-kuu 10. päeval.

Dmitri Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1860, Jäni-kuu 1. päwal.

Keisri Herra teine wend:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1831, Heina-kuu 27. päwal, ja temma Praua on:

Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi Printsess; sündinud 1838, Lehe-kuu 21. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1856, Talwe-kuu 6. päwal.

Peter Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1864, Märri-kuu 10. päwal.

Keisri Herra kolmas wend:

Mihail Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1832, Wina-kuu 13. päwal, ja temma Praua on:

Olga Weodorowna, Badeni Printsess; sündinud 1839, Miskli-kuu 8. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1859, Jüri-kuu 14. päwal.

Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1860, Heina-kuu 16. päwal. Laulatud Mecklenburg-Swerini kuningliku Printsi Fridrik Prantsi prauaks.

Mihail Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1861, Wina-kuu 4. päwal.

Georg Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1863, Leikuse-kuu 11. päwal.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1866, Jüri-kuu 1. päwal.

Sergei Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1869, Miskli-kuu 25. päwal.

Aleksei Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1875, Jüli-kuu 16. päwal.

Keisri Herra õdde:

Olga Nikolajewna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1822, Leikuse-kuu 30. päwal. Laulatud Wirtembergi Kuninga Karel Wriidrik Aleksandri prauaks.

Keisri Herra õnna onno tüttar:

Katarina Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1827, Leikuse-kuu 16. päwal. Laulatud õnna Mecklenburg-Strelitsi-ma suurbertsofiko Printsi Georg August Ernst Adolw Karel Ludwigi prauaks.

Keisri Herra õnna õe lapsed:

Keiserliku Kõrgused, Printsid ja Printsesid Romanowski Hertsogit ja Hertsoгинit Leuchtenberg:

Maria Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1841, Wina-kuu 4. päwal. Laulatud suurbertsofiko Badeni Printsi Ludwit Willem Augusti prauaks.

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-kuu 23. päwal.

Eugenia Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1845, Paasto-kuu 20. päwal. Laulatud Prints von Oldenburgi Aleksander Petrowitsi prauaks.

Eugeen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Märri-kuu 27. päwal.

Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Kiiinla-kuu 17. päwal ja temma Praua on: Oldenburgi suurbertsofiko Printsess Terefe.

Teiste Euroopa riide valitsejad.

Saksa Keisri-riik. Keiser Willem I, sünninud 1797, tõsteti keisriks 1871. Tema Prada on Auguste, Sassen-Weimari Printsess. Nende poeg: Kronprints Frideik Willem.

Nimmetud keisri-rigiks on alldamal nimmetud rigid ühte lidetud:

1. Preisi. Kuningas Willem I (Saksa Keiser).
2. Sakseni. Kuningas Albert, sünd. 1828, h. w. 1873.
3. Baieri. Kuningas Ludwig II, sünd. 1845, h. w. 1864.
4. Württembergi. Kuningas Karel I, sünd. 1823, h. w. 1864. Tema prada on Suurwürstlik Printses Olga Nikolajewna.
5. Mecklenburg-Swerini. Suurhertsog Frideik Frants, sünd. 1823, h. w. 1842.
6. Mecklenburg-Strelitsi. Suurhertsog Frideik Willem, sünd. 1819, h. w. 1860.
7. Oldenburgi. Suurhertsog Peter, sünd. 1827, h. w. 1853.
8. Sassen-Weimari. Suurhertsog Karel Aleksander, sünd. 1818, h. w. 1853.
9. Hesseni. Suurhertsog Ludwig IV, sünd. 1837, h. w. 1877.
10. Badeni. Suurhertsog Frideik, sünd. 1826, h. w. 1852, ja mõned muud vähemad rigid.

Austria-Ungari. Keiser Frants Josef I, sünd. 1830, h. w. 1848.

Belgia. Kuningas Leopold II, sünd. 1835, h. w. 1865.

Britti-riik. Kuningana Viktoria, kes ühes ka India Keiserina on, sünd. 1819, h. w. 1837.

Bulgaria-maa. Würst Aleksander I, sünd. 1858, h. w. 1879.

Hispania. Kuningas Alwons XII, sünd. 1857, h. w. 1874.

Italia. Kuningas Humbert I, sünd. 1844, h. w. 1878.

Kreeka-ma. Kuningas Georg I, sünd. 1845, h. w. 1863. Tema Prada on Suurwürstlik Printses Olga Konstantinowna.

Hollandi-ma. Kuningas Willem III, sünd. 1817, h. w. 1849.

Portugal. Kuningas Luis Wilkip I, sünd. 1838, h. w. 1861.

Frantsuse-ma, prii-riik. President Paul Grewi.

Rootsi- ja Norra-ma. Kuningas Oskar II, sünd. 1829, h. w. 1872.

Dani-ma. Kuningas Kristjan IX, sünd. 1818, h. w. 1863.

Türgi-keisri-riik. Keiser Abdul Hamid II, sünd. 1842, h. w. 1876.

Kronopühhad,

mis ue kiriko seadusse järrele ka Ma kirikutes tulleswad piddada:

1) Kiiuula-kuu 19mal päwal. Meie sure Keisri Herr Alexander Nikolajewitsi wallitusse hakkatusse pääw.

2) Kiiuula-kuu 26mal päwal. Tšesarewitsi Suurwirsti Alexander Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärria, sündimisse pääw.

3) Jürii-kuu 17mal päwal. Meie sure Keisri Herr ja keige Wennerigi Wallitseja Alexander Nikolajewitsi sündimisse pääw.

4) Heina-kuu 22sel päwal. Meie sure Keisri Praua Maria Aleksandrowna nimme pääw ja Tšesarewitsi Suurwirsti Praua Maria Weodorowna nimme pääw.

5) Heina-kuu 27mal päwal. Meie sure Keisri Praua Maria Aleksandrowna sündimisse pääw.

6) Leikuse-kuu 26mal päwal. Meie sure Keisri Herr Alexander Nikolajewitsi ja Temma Abbilasa kronimisse pääw.

7) Leikuse-kuu 30mal päwal. Meie sure Keisri Herr ja keige Wennerigi Wallitseja Alexander Nikolajewitsi nimme pääw ja Tšesarewitsi Suurwirsti Alexander Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärria, nimme pääw.

8) Talwe-kuu 14mal päwal. Tšesarewitsi Suurwirsti Praua Maria Weodorowna sündimisse pääw.

 Needsinatsjed Krono-pühhad petakse nenda kui Paasto jutluse päwad.

Teadaandmine,

mil ajal ramatuid Postimajas wasto wõetakse.

Wasto wõetakse:

Nahha, dokumentid, kindlamaks tehtud ramatud (mis eest 14 kop. hõbbe rahha tulles makssta) ja pakkid, mis Peterburgi- ehk Ma-liina, keige Wennerimale ehk ille rigi raja peawad fadetama, iggapääw kello 9 hommiko kuni kello 2 pärrast lõunat; ramatud ehk kirjad ille iggale pole omma ja wõera male, iggapääw kello 9 hommiko kuni kello 2 pärrast lõunat ja kello 4 kuni kello 9 õhto.

Ärrasadetakse keitjuggused kirjad.

Peterburgi, Tartu, Baltistisse ja fogu weneriiki iggapääw.

Paidesse Esmapäwal, Teisipäwal, Neljapäwal ja Nedel.

Pärnu, Kuressaare, Wolmri ja Willandi Esmapäwal, Teisipäwal, Neljapäwal ja Nedel kellu 6 p. l.

Sapsalu, Lihula ja Wirtsu Teisipäwal, Nedel ja Pühhapäwal lõunal kellu 1. Ille Sapsalu ramatudega Neljapäwal kellu 6 p. l.

Piinas kui ka allewis on ulitsade äres mitmes kohhas Post-kastid, kus kirjad ja ramato kuuwert näitusels peale malitud, kuhju ramatuid, kelles postmarkid peal on, wõib illewelt fiske lasta, kust need iggapääw wälja wõetakse ja posti peale wialse, ja illewal nimmetud arro järrele ärrasadetud sawad.

Postid tulles Tallinna:

Peterburgist, Tartust, Baltiskist ja kogu wene-riigist iggapäew.

Paidesi Esmaspäwal, Teispäwal, Kolmapäwal ja Neljapäwal.

Pärnust, Kuresaarest, Wolmarist ja Willandist: Esmaspäwal, Kesk-nädalal, Neljapäwal ja Laupäwal.

Hapsalust, Lihulast ja Wirtsust: Esmaspäwal, Kesk-nädalal, Neljapäwal ja Laupäwal. — Sui ajal (se on 15. Mai kuni 15. Augusti kuni) sawad üksi kirjad ärrajadetud Esmaspäwal, Kesk-nädalal, Laupäwal, ja tulles Teispäwal, Kolmapäwal, Pühapäwal.

Rihheltonna postid.

Zuuru: Ue-ulitjal lesse majas № 14.

Jürrisfe: Doonpeal Baron Pahlma majasse.

Kurna: G. Florelli poobi wana turrul.

Telegrahi sõnumid

wõetakse igga päew kellu 8 kuni kello 12 wastu. Kes kas 20 ehk ennam sõnnu tahhab kuskile läkitada, võib sedda omma sowimist möda teha ja maksab igga 20 sõnna ette nipaaju, kuidas järreltulles tabellis näidatud. Muudugi teada, et nissugustes kohtades hind teine on, mis siin mitte nimmetud ei olle ja sedda pangu iggaüks tähele, et igga üksikune poostahw ehk märk sõnna ette arwatakse.

Telegrahi taks on Tallinnast kuni

Astrahani . . .	2 r. — f.	Moskwasfe . . .	1 r. — f.
Baltiskisfe . . .	— " 50 "	Narwa . . .	— " 50 "
Dünaburgi . . .	1 " — "	Nischni-Nowgorodi . . .	2 " — "
Gatshinasfe . . .	1 " — "	Odesasfe . . .	2 " — "
Hapsalusfe . . .	— " 50 "	Paidesse . . .	— " 50 "
Hartowisfe . . .	2 " — "	Pärnusse . . .	— " 50 "
Helsingisfe . . .	— " 50 "	Peterburgi . . .	1 " — "
Jamburgi . . .	1 " — "	Port-Kunda (Pontow) . . .	50 "
Jõhwi . . .	— " 50 "	Pskowi . . .	1 " — "
Kasani . . .	2 " — "	Ratwerresse . . .	— " 50 "
Kiewi . . .	2 " — "	Riga . . .	1 " — "
Kolga . . .	— " 50 "	Tartu . . .	— " 50 "
Kronstatti . . .	1 " — "	Waska . . .	— " 50 "
Kurresare . . .	— " 50 "	Warschawi . . .	1 " — "
Libawi . . .	1 " — "	Wiburgi . . .	1 " — "
Lihula . . .	— " 50 "	Willandisfe . . .	— " 50 "
Mitawi . . .	1 " — "	Wilna . . .	1 " — "

Balti raubtee.

- 1) Sõidu pilet maksab üksiks seks korra, kui sedda ostetud.
- 2) Sõidu hind reisijatele on 1 klassis 3 kop., 2 klassis 2¹/₄ kop. ja 3 klassis 1¹/₄ kop. wersta pealt.
- 3) Lapsed alla 5 aastat sawad ilma rahhata ebbasi widud. Lapsed 5 kuni 10 aastat wannad, makswad 1 ja 2 klassis pool, 3 klassis üks werend sõidu hinda. Peale selle on kromu maks 1 ja 2 fl. 25 kop. ja 3 fl. 15 kop. rublast. Ebbasi nimmetud sõidu hinnad on kromu maksuga ilhte arwatud.
- 4) Igga reisija võib üks puud (lapsed 5 kuni 10 aastat 1¹/₂ puda) raskust ilma maksuta kasa wõtta.
- 5) Pileti milminne saab 5 min. enne ärra sõitmist otse; pakkide wasto wõtminne lõppeb 10 minutid enne ärrasõitmist.

1. Tallinnast Baltiskisse.

Jamad ja Pool-jamad.	Kangel. Wersa.	Sõidu hind.					
		1 kl.		2 kl.		3 kl.	
		R.	R.	R.	R.	R.	R.
Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Nõmme (Pool-jama) . . .	8	—	—	—	—	—	—
Saue (Pool-jama) . . .	18	—	—	—	—	—	—
Keila (Buffet) . . .	26	—	98	—	74	—	38
Niitvälja (Pool-jama) . . .	31	—	—	—	—	—	—
Klogale . . .	34	1	28	—	96	—	49
Baltiskisse (Buffet) . . .	45	1	69	1	26	—	64

2. Tallinnast Peterburgi.

Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Laggebi (Pool-jama) . . .	14	—	53	—	40	—	21
Rasiko . . .	28	1	5	—	79	—	40
Kehra (Pool-jama) . . .	37	1	39	1	4	—	53
Aegwidule (Buffet) . . .	53	1	99	1	49	—	76
Lehtsi (Pool-jama) . . .	66	2	48	1	86	—	95
Tappale (Buffet) . . .	73	2	74	2	5	1	5
Kadrina . . .	86	3	23	2	43	1	24
Nakwerre (Buffet) . . .	98	3	68	2	76	1	41
Kabala . . .	115	4	31	3	24	1	66
Sonda (Pool-jama) . . .	125	4	69	3	51	1	79
Püssile . . .	135	5	6	3	80	1	94
Koditel (Pool-jama) . . .	144	5	40	4	5	2	7
Jõhwi (Buffet) . . .	157	5	89	4	41	2	25
Waiwarra . . .	174	6	53	4	90	2	51
Korff (Pool-jama) . . .	182	6	83	5	13	2	62

Narwa (Buffet) . . .	197	7	39	5	54	2	83
Salo (Pool-jama) . . .	209	7	84	5	88	3	—
Jamburgi . . .	219	8	21	6	16	3	15
Weimarn (Pool-jama) . . .	231	8	66	6	50	3	32
Weimarn I Platform) . . .	233	—	—	—	—	—	—
Moloffowitzi . . .	243	9	11	6	84	3	50
Tiefenhausen (Pool-jama) . . .	252	—	—	—	—	—	—
Brnda (Pool-jama) . . .	256	9	60	7	20	3	68
Wolosowo (Buffet) . . .	266	9	98	7	49	3	83
Kiterino (Pool-jama) . . .	275	10	31	7	74	3	96
Jelissawetinskaja . . .	283	10	61	7	96	4	7
Gorwits (Pool-jama) . . .	294	10	3	8	28	4	23
Gatshina (Buffet) . . .	303	11	36	8	53	4	36
Budost (Platform) . . .	309	—	—	—	—	—	—
Taitz (Platform) . . .	315	—	—	—	—	—	—
Duderhosi (Platform) . . .	319	—	—	—	—	—	—
Soldati-platform . . .	321	—	—	—	—	—	—
Krasnoje-Selo (Buffet) . . .	323	12	11	9	9	4	65
Ligowa (Buffet) . . .	334	12	53	9	40	4	81
Peterburgi (Buffet) . . .	347	13	1	9	76	4	99

3. Tallinnast Tartu.

Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Tappale (Buffet) . . .	73	2	74	2	5	1	5
Tamsale (Pool-jama) . . .	87	—	—	—	—	—	—
Kilsi . . .	96	3	60	2	70	1	38
Katke (Pool-jama) . . .	107	4	2	3	1	1	54
Wäggewale . . .	116	4	35	3	26	1	67
Jöggewale (Buffet) . . .	134	5	3	3	76	1	92
Kerseli (Pool-jama) . . .	148	—	—	—	—	—	—
Woltile . . .	158	5	93	4	44	2	27
Tartu (Buffet) . . .	179	6	72	5	4	2	58

Tähelepannemine. Pooljamades ja platformides antakse piletid tunni tulewa jama. Sorwib legi tulewa jamast eeldasi sõita, siis peab ta isse ehl ka oberkonduktori läbi piletid ostma. Raudtee ühe-sõiduga ei peatse pooljamade ja platformide juures.

Mõnned muud raudtee wahhed.

Tallinnast

- Moskwa liina 898 wersta, maksud: 1. klassis 35 rubla 65 kop., 2. klassis 21 r. 68 t., 3. klassis 12 r. 91 t.
 Pskowi (Pihkwa) liina 517 wersta, maksud: 1. klassis 19 r. 42 t., 2. klassis 14 r. 57 t., 3. klassis 7 r. 44 t.
 Düna burgi liina 759 wersta, maksud: 1. klassis 28 r. 43 t., 2. klassis 21 r. 33 t., 3. klassis 10 r. 90 t.
 Rija liina (ülle Düna burgi) 966 wersta, maksud: 1. klassis 36 r. 23 t., 2. klassis 27 r. 18 t., 3. klassis 13 r. 89 t.
 Wilna liina (ülle Düna burgi) 924 wersta, maksud: 1. klassis 34 r. 46 t., 2. klassis 25 r. 85 t., 3. klassis 13 r. 28 t.
 Warshawa liina (ülle Düna burgi) 1311 wersta, maksud: 1. klassis 48 r. 98 t., 2. klassis 36 r. 74 t., 3. klassis 18 r. 78 t.
 Rijewi liina (ülle Düna burgi) 1730 wersta, maksud: 1. klassis 64 r. 88 t., 2. klassis 48 r. 67 t., 3. klassis 24 r. 88 t.
 Odessa liina (ülle Gattšina ja Brest-Litowsk) 2199 w., maksud: 1. klassis 82 r. 68 t., 2. klassis 62 r. 1 t., 3. klassis 31 r. 18 t., — (ülle Moskwa ja Rijewi) 2452 wersta, maksud: 1. klassis 94 r. 3 t., 2. klassis 65 r. 48 t., 3. klassis 35 r. 30 t.

- Rishni-Nowgorodi liina (ülle Moskwa) 1308 wersta, maksud: 1. klassis 50 r. 90 t., 2. klassis 33 r. 21 t., 3. klassis 18 r. 80 t.
 Wiborgi liina (ülle Peterburgi) 467 wersta, maksud: 1. klassis 16 r. 61 t., 2. klassis 12 r. 16 t., 3. klassis 6 r. 49 t.
 Selsinga liina (ülle Peterburgi) 760 wersta, maksud: 1. klassis 25 r. 41 t., 2. klassis 18 r. 6 t., 3. klassis 10 r. 19 t.

Teadaandmised lada-piddamiseft.

Keäri-kuu:

7. Orgita-mõisas 2 päwa.	17. Pänemaal 2 päwa.
7. Tarto-liinas 3 nädalat.	20. Pernu-liinas 3 päwa.
7. Rja-liinas.	25. Wolmeri-liinas 6 päwa.
9. Werro-liinas 3 päwa.	25. Willandi-liinas 3 päwa.
10. Haapsalu-liinas 2 päwa.	26. Reblastes 2 päwa.
17. Kollerwerres 2 päwa.	27. Rakwerre-liinas 2 p.

Küünla-kuu:

2. Paldiski-liinas 2 päwa.	15. Willandi-liinas 3 päwa.
2. Willandi-liinas 1 näd.	15. Wõnnu-liinas.
2. Werro-liinas.	18. Jõhwi 2 päwa.
2. Waska-liinas 8 päwa.	20. Rja-liinas.
4. Tarto-liinas 2 päwa.	22. Werro-liinas 1 nädal.
6. Paide-liinas 2 päwa.	26. Riwwilo-mõisas 2 päwa.
6. Narwa-liinas 4 päwa.	27. Lemfali-liinas.
10. Kurrejare-liinas 3 p.	Audrus Rede enne Wafila p.

Paasto-kuu:

kuu pääw. | kuu pääw.
 Naplas 1stl Esmaspäwal 2 p. | Keila firrifo jures Esmas-
 Pihhola-liinas, Esmaspääw | pääw pärrast 3mat Pihha
 enne Wastla päwa. | Paastus 2 päwa.

Jürri-kuu:

10. Wörro-liinas 2 päwa. | Paide-liinas Nelsaj. ja Nedel
 20. Hannijõe-möifas 2 päwa. | pärr. Ullestõusm. Pihha.

Lehhe-ku:

9. Wöbhus. | 9. Räppinas.

Jani-kuu:

10. Kurrefare-liinas 12 p. | 24. Wörro-liinas.
 11. Wõnnu-liinas 7 päwa. | 26. Waska-liinas.
 16. Rakwerre-liinas 2 p. | 27. Talliinas 1 nädal.
 20. Talliinas 2 nädalat. | 29. Tarwaste-möifas.
 20. Ria-liinas 3 nädalat. | 29. Tarto-liinas 2 päwa.
 23. Willandi-liinas 2 päwa.

Heina-kuu:

1. Perno-liinas 2 päwa. | 20. Perno-liinas 3 näd-
 2. Kartsi-möifas. | dalat.
 20. Ria-liinas 3 päwa. | 25. Wolmeri-liinas.

Leikuse-kuu:

9. Adjeli-möifas. | 24. Rosfi-möifas.
 10. Waska-liinas. | 24. Rosse-möifas.
 10. Moifefaste-möifas. | 24. Waste-möifas.
 10. Lemfali-liinas. | 27. He-möifas, Willandi-
 10. Wörro-liinas. | maal.
 15. Helme-möifas. | 29. Kilingi-möifas 3 päwa.
 20. Ria-liinas 3 päwa. | 30. Kaanso-möifas.

Mihkli-kuu:

kuu pääw. | kuu pääw.
 2. Abja-möifas 2 päwa. | Uemöifas 3mat Teisipäwal
 2. Tammiste-möifas. | Mihkli-kuus 3 päwa.
 4. Räppina-möifas 2 p. | 17. Põltama-möifas.
 4. Sind-möifas. | 17. Kirrepääl.
 6. Tafeperri-möifas. | 18. Audrus.
 8. Põlwe-firrifu jures. | 20. Wendra-möifas 2 päwa.
 8. Nõuge-möifas 8 päwa. | 20. Narwa-liinas 4 päwa.
 8. Tarto-liinas 3 päwa. | 21. Wolmeri-liinas.
 8. Rastna-möifas. | 21. Valdisli-liinas 2 päwa.
 9. Adeli möifas. | 21. Senno-möifas.
 9. Purniku-möifas. | Perno-liinas, Esmaspääw
 10. Patkilla-möifas. | enne Mihkli-päwa 2 p.
 10. Paide-liinas 2 päwa. | 24. Pihhola-liinas 3 päwa.
 10. Rõo-möifas. | 24. Jõhwis 2 päwa.
 10. Mõnniste-möifas. | 24. Willandi-liinas 2 päwa.
 10. Olbre-möifas. | 24. Wörro-liinas.
 10. Wanna-Antsmöifas. | 26. Talliinas 3 päwa.
 13. Põraverre-möifas. | 29. Rakwerre-liinas.
 14. Sapsalu-liinas 2 päwa. | 29. Reblastes 3 päwa.
 14. Antso-möifas. | 29. Keila firrifu jures 3 p.
 15. Sallatfi-möifas. | 29. Tarto-liinas 3 päwa.
 15. Kurrefare-liinas 3 p. | 29. Mihkli-firrifu jures.
 15. Kortti-möifas. | 29. Waska-liinas.
 | 29. Wastje-möifas.

Wina-kuu:

Naplas, 1stl, Nedel pärrast | 4. Kollowerres 2 päwa.
 Mihkli-päwa 2 päwa. | 5. Räppinas 2 päwa.
 4. Pihhajarwe-möifas. | 6. Lutsniti-möifas.

kuu päev.

6. Tarvaste-mõisas.
 Jõeletmes, nädal pärrast
 Mõhki-päeva 2 päeva.
 9. Võro-liinas 3 päeva.
 9. Lemfali-liinas.

kuu päev.

15. Orriku-mõisas.
 15. Lustivere-mõisas.
 15. Weste-mõisas 2 päeva.
 22. Nissi kiriku jures 3. p.

Tallve-kuu:

1. Larto-liinas 2 päeva.	15. Riivwi-Wiggala 2 p.
5. Põraverre-mõisas.	20. Waska-liinas 2 päeva.
10. Paide-liinas 2 päeva.	25. Wolmeri-liinas 3 päeva.
10. Võro-liinas 2 päeva.	25. Willandi-liinas 3 päeva.
10. Mustvees.	

Jõul-kuu:

5. Näppinas.	Perno-liinas, Esmasp. ning
10. Võnnu-liinas 2 päeva.	Teisp. pärrast 3 Kr. tul. P.
10. Võhsus.	16. Paide-liinas 2 päeva.
Merjama kiriku jures 3mal	19. Reblastes.
Krist. tul. Pühhal 2 p.	27. Waska-liinas 10 päeva.

Jagal aastal 25., 26. eht 27. Jani-kuu päeval, seddamõda kui tohto polest ette teada antakse, on Tallinnas toom peal lossi hewis hooste näitus ja pärrast sedda hooste rammo katsumine. Kellel teige parremad siin tubermangus kasvatatud hobbojed on, jawad a u palka. Enne tojo-minnemisi mõhwad tes himmustawad hobbojed mita, osta eht wahhetada.

 Tubermango tohto kassjo järrele ei olle lubba, ei laupä-wal egga Pühapäwal lata yiddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala esimehel argipäwal petama.

Lugemised.

Armsjad kalendri lugejad! Olen teiega minewa aastases kalendris mõne jutu kõnelenud ja wõin tä-nuga tunnistada, et kui küll mitte just kiitust, siis ka mitte suuremat laituft 'pole kuulda olnud, ja sellega wõib ka heameelega rahul olla. Et kõiki päid ühe kübara alla ei sa, on ju wana tuttav asi. Palun siis ka tänawu aasta minu jutusta-misi heaks wõtta. Esmalt tahan ühe haleda lou, lõpet mõnda iseäralikku, kui ka naljakaid lugusi kõnelda.

J u l i a.

Jgailks on ju Ahwrita hirmsast orjakaubast kuulnud, kuidas seal inimesi kui lojufsid müüakse ja ostetakse, ja kui halastamatta kombel neudega ümberkäiakse, ilma et sest siin pikkemast tarwis rääkida oleks. Sest suurem hull orjadepidajatest waewawad oma ostetud orjasi hirmsa raske tööga,

ilma, et seal kuuma päikese palawa kõrwetuses sugugi wahel puhkamise aega saaksid; pealegi tige da werejänuliste kubjaste alalist ja hirmsat pek su peawad kannatama, mis orjadepidaja hārra rahulise siidamega pealt waatab — ja kui arwab weel wāhe olewad, hāsti weel tagasunnib! Mis temal sellega asja on, et need ka inimesed on ja sedasamma tundwad, kui igailks. Aga mitmed orjadepidajad ei ole mitte niisugused werekaunid, eht neil küll ka mitmesugused muud wigad, nagu meil patustel kõigil, külges on, waid mitmel neist tufsub ka inimese siida rindus.

Sealsammas, ülemal nimetatud Ahwrikamaal elas üks orjadepidaja, kell palju pärisorje oli, aga kellega ta inimese kombel ümberkäis. See ostis Orja-randas ühe ristiusku tütarlapse, mis kangelst maalt oli warastatud ja laewaga sinna toodud, nimega Juulia, kes kõigipidi wāga wiisakas ja õiglase näitis olewad; pealegi wāga ilus ja karst kõiges omas olemises. Peremees hakkas temast aegamööda ifka enam ja enam lugu pidama ja wõttis teda wiimaks wälise töö juurest ära oma tubase teenistusse, kus tal hoopis parem ja hõlpsam elu oli kui teistel. Nõnda läks mõni aeg edasi. Korraga tuli orjapidajale kangelst mereäär pealt sõnum, et teda sinna paluti tulla mõne asja tali-

tamiste pärast. Ta wõttis sedamaid merereisi ette ja wõttis ka Juuliat enesega, et ta kui tru u teen der temal ka laewa peal toidutegemises ja muu toimetuses, kus tarwis, abiks oleks. Merereis läks heaste ja õnnelikult ja jõudsiwad peagi sinna saare randa. Paganausku saarewalitseja wõi pealil wõttis neid wāga lahkestest wastu, wiis oma majasse, lastis suurel auu-kombel süüa ja juua anda ja oli kõigipidi nende wastu sõbralik. Kui küllalt oliwad sõõnud ja weel rohkem joonud, nagu see paraku sagedaste meeste mood on, ja seal juures kõiksugused jutud saanud aetud, küsis saare ülem, kes sagedaste kurjaahnlisku filma Juulia peale oli wiskanud, kas orjadepidaja teda mitte hea hinna eest ära ei müüks? „Mitte terwe maailma eest ei müü ma teda ära!“ wastas Juulia peremees. Kui saarewalitseja nägi, et ta mitmekordsed pealeajamised ega hinna pakumised ei aitnud, jättis ta selle asja pealt näha niisammuti ja hakkas teisi juttusi ajama. Seal juures aga ei unustand ta sugugi klaasi täis klaasi täie peale oma wõerale kallist wiina kaela ajada, kunni see kurguni täis oli ja laua ääre tukkuma jäi kust teda woodi kanti. No seda oliwad kurad ja saarewalitseja mõlemad tahtnud, et oma kurja nõu mõisiwad selle aja sees, kui orjadepidaja oma peatait wälja magas, ühes

nõus korda saata. Kui magaja homikul nimese peaga ülesärkas nägi ta ehmatates, et pääw juba noores lõunes oli. Ta siida oli hirmsas waewas, ilma et aru oleks saanud, mis pärast. Ta hüüdis ja otsis Juuliat, teda ei olnud kusagil. Silmapilgul kahmis ta riided ümber ja ruttas mere ääre, kuhu eile laew oli jäänud. Aga mis see on? Kui ta sadama ja laewa ligemale saab, näab ta just laewa kohal, mere kaldal üht imelikku risti moodi posti, mis ta eile mitte ei olnud näinud. Tufsuwa südamega ruttab ta ligemale. Ja mis ta näab? Kes jõuab seda ehmatust ja südame walgu ülesväärtida, mis orjadedipidaja hingest, kui tuline oda läbi käis! Ta karjatas kord waljuste ja kuffus minestand mere liiva sisse otseti maha. Mis teda siis nii hirmsaste ehmatas? — Kuri ja salalik saarewalitseja oli selle wihaga, et Juuliat osta ei saanud, teda just sadama tee-ääre liiwase mere kaldale lastnud risti puu. Ja just, kui ta armas peremees sinna jõudis ja silmad üles ta poole lõi, kus ta kätest ja jalgest naeldega läbi löödud werise ristipuu külges rippus, waatas suria weel kord alla oma peremehe peale — ja heitis hinge. — Mina ei tea, kui kuu orjadedipidaja seal risti all toledal paigal minestand maas oli, aga kui ta ülesärkas, läks ta hirmsa südame waluga laewa

peale, lastis omad laewamehed Juulia surnukeha risti pealt maha wõtta ja laewa peale kanda. Et ta toleda saarewalitseja wäe wastu midagi ei wõinud, läks ta koju tagasi, kus ta Juulia lastis mahamatta. Eluotsani aga waewas teda südameetunnistuse, et tema joowastuse süü läbi waene tütarlaps hirmsa surma ohwriks oli saanud. Sest oleks ta targem olnud, siis ehk oleks ta sest kurjast nõuust aru saanud ja seda weel keelba wõinud.

Jah, mis kõik liiajoomise läbi ei ole sündind ja weel ei sünni? — Aga kes hoolib sest?! — —

Jõulu õhtul.

üts mõistutone.

Kangel wõeral maal, kesket paksu metsa, järwe kaldal seisis üks suur jahiloss, mis suurtest raiutud kiwidest oli ehitatud, hiilgawa wass katusega, mis „jahilossiks“ kutsuti. Lõssis ei elanud muul ajal keegi, kuid kord ehk kaks aastat, tuli päriühärra teisest lossist kutka mõisnikude nende prouade ja teendritega sinna mõneks pääwaks jahti pidama ja prassima. Wana saadan ise oli seal maja kaitseja, teda seal härra ja proua wõerastega ees, teendrid

tagajärel truuste teenisivad. Pärishärja istus wõderastega kaardi-landas, ehk käis jahi peal, kus juures üks kisa ja wanne alati kuulda oli. Proua käis ratsa sõitmas, käärtse ja wandus köögis tiidrukute seas, ehk tantsis wõderastega jaalis. Iga õhtu lakkus pärishärja oma wõderastega poole õõni ja teendrid paar tundi weel kauem, kui saksad juba magamas olivad. — Kõigiti oli lossi elu seest ja wäljaspoolt kole küll: Üks kurja wanne ja ropud sõnad kostiswad iga silmapilgul ülemate ja alamate juust. Ülewal lossi katukel kräukusiswad tuulelipud, tangialustes kinnus ja wingus tuul, et ukseid paufudes kinni ja lahti laskiswad, koerad hulguiswad hooiwides. Pühapäewa ega jumalateenistust ei saanud seal iialgi peetud.

Sealsammas ligikordas järwe kaldal oli üks pisuke kalamehe urtsik, kus sees üks waene mees oma weikese pojaga elas ja kalapiidmisega oma pead toitsiswad. Seal oli koguni teistwiisi elu: kui pääwatöö tehtud ja õhtu eha ju taewa all hakkas kustumine, kuuldi enamiste urtsikust ikka waimulikke laulmist, kus kalamees oma pojaga raske töö järele Jumalat kiitsiswad, kes pääwal nende tööd lasknud korda minna ja ennast õõfeks palwes tema hoole alla andsiswad. Kõigel pääwal ei kuulnud wana ja tema poeg muud, kui järwe laenete

kohisemist. Jahilossi ei läinud kalamees iialgi heameelega, sest ta sai seal seepärast, et ta Jumala sõna armastas ja palwet tegi, salalikult ja palwekoeraks sõimatud ja hirmus kurjawandumine, koldad jutud ja häbematta ropud laulud, mis ta igakord lossi peal pidi kuulma, olivad tal niisamam raske kannatada, kui hobusel palawa pääwaga metsas parmude kää. Ta meelest oli, kui oleks ta selle inetuma käre ja wande kõrwas weel üht teist healt, see on: põrgu muusiku koori passil kuulnud; ta ei teadnud isegi, kust see tuli, aga ta armas seda. Oma poega, kes tal igakord kalad lossi mäele aitas kanda, ei wõtnud ta ilmaski enesega lossi sisse, waid jättis teda wärawa taha ootama, kunni ta ise kalad kokale äramüüs. Minu pea ja jüda, mõtles ams mees, ei hakka mitte enam niisuguse põrgu pilli järele tantsima. Aga minu Willi (nõnda oli poisil nimi) ei ole weel nii kindel. Aga ükskord Jõulu õhtul hüüdis lossi proua poisil, kes lossi wärawas seisis, ja kutsus teda oma kambri, pistis ühe rahatüki tema peusse ja ütles: Willi, mine ruttu alla poodi ja too mulle sealt kums naela waha küünlaid; meil on täna õhtu suur pall ja tants ja kõõgipoissi on koer kistund, et ei wõi minna. Pois küsis isa käest luba ja läks. Kaupmees andis suured walged wahaküünlad poisil kätte

ja veel kolm weikest kirjut küünalt kauba peale ja ütles: Meid süüta täna õhtu jõululapsukele põlema ja need loogid wii oma isale. Poisil, jõuluannist rõõmustatud, oli tee kojupoole, ehk see küll üks ja seesamma oli, poole tundi rutem ära käidud, kui sinna tulnud oli. Koski prona kaju peale sai ta oma waewa eest paari kopikat ja ühe weikese kruusi täie mõdu, mis ta isale koju wiis. Isa oleks niiid küünlad heameelega üksteise järel põlema pannud, aga pois mõtles jõululapse Jeesusele suuremat au teha; ta tegi augud pehme saune sisse ja kui pime jõudis, pani neid kõik ühekorraga põlema, nõnda et kalamehe tuas veel enne iialgi seefugust walgust ei olnud nähtud. Oma sõrmedega, mis raske aerudega sõudes kõwaks oliwad läinud, näpistas ta wahetewahel tahti ja isa luges seal juures kahte esimest Luuka ewangeeliumi peatükki. Selle järel pruukiswad tänuga seda mõdu ja kooki.

Wäljas maja ukse ees pingi peal, kus kalamees jagedaste noote parandas, ehk wõrku kudus, istus kuuwalgel üks Jeesanda ingel. Dö oli küll kaunis külm, aga inglitel on teine loodud wiis, kui meil, ja neil ei ole ka kõigekülmemas pöhja jae mägede peal, kus taewa wiirmalised hiilgawad, sugugi mitte külm. Ta oli Jumalast kasku saanud kalameest

ja tema maja kaitseks. Mikspärast ta seda pidi tegema, ei teadnud ta diete mitte. Sest kui ses majas küll midagi oli, mis koi ja rooste rikkuda wõiwad, siis ei olnud seal ometi midagi sellesarnast, mis järele wargad oleksiwad läbi kaewanud. Ka ei olnud tormi karta, sest taewa all oli üsna waikne ja järw oli waikne ja üle kui peegel, kelle sisse tähtede walged ja kollased küünlad taewa alt ja lossi akendest wastu hiilgasiwad. Tulekahju ei olnud ka mitte karta, sest pisuke tulesemel ei olnud muud kui mõned sõõd, mis kerge tuha all natuke õhkusiwad. Aga pühad inglid on sõnakumelikud ja mitte ninatargad, nagu inimeste lapsed. Ja ka see, mis ukse ees pingi peal, mõtles iseeneses: „Kui ma ka küll ei tea, mikspärast ma siin pean olema, ehk mis ma pean hoidma, siis teab seda ometi see isandate Jeesand, kes mind siia saatnud on.“

Sel ajal tuli aga kurja inglite pealikul, wana saadanal, ikka enam ja enam pakitus ja kirjil kätte. Tuli ta kuhugi kiriku ligi, seal kuulis ta orilaid mängitawad ja lauldawad: „Au olgu Jumalale kõrges! n. t. s.“ Waatis ta läbi higiste akende kuhugi tuppä, seal ei näinud ta muud kui üht sõime, kuldšid inglid ja ilmasüüta lapsi, kes rõõmu pärast kassi laskutasiwad ja rõõmsaste laulsiwad.

Pistis ta pea kõrtsi tuppa, siis oli see üsna tühi. See üle sai ta tulipahaseks, et ta ühe õõtnuule selga istus ja ennast mägedesse laskis kanda, kus oma viha arwas wähe waigistada wõima. Ei kuigi kangel kalamehe majast jäi ta ühe kalju nurga peale seisma, kelle tagand ta praegu wälja oli tulnud. Kui ta hiilgawad jahilossi silmas, ütles ta iseeneses: Siia tahan ma jääda, nii tõeste, kui mind Belial nimetatakse. Kõik küünlad, mis seal ülemel lossis on põlema pandud, on minu auuks. — Uueste suureliseks ja uhkeks saanud, ei tahtnud ta nüüd ka sest inglisi kalamehe ukse ees mitte mööda minna, waid küsis temalt: „Sõber, misjugused küünlad saawad täna kauemini põlema, sul wõi mul?“ Inglise kostis waitsest: „Kõigewägewam teab seda!“ ja pani see peale oma kübara jälle päha. (Sest pühad inglid rääkiwad ka kuradi wastu heldeste.)

Jahimajas asus kurad nägematta kombel oma rahwa jekka. — Tantsiad keerutasiwad seal ringi, otsegu kui wanud puulehed kange tormi ja tuulispasfa sunnil. Küünlaid näpistas ja puhastas wana paharet ise nägematta käega, sest tema küünlad pidiwad ju kolmkord kauemine põlema, kui kalamehe majas. Ja teendridest ei märkanud sest teegi midagi; muist oliwad joobnud, muist wahti-

siwad lahtise suuga pärani jaali uste wahelt harrade ja prouade keerutamist. Aga jahtmeister oli ainuüksi all keldris, ja ükski ei pannud tähele, et ta teiste seas kadund oli, isegi wana jaadanas ei mõelnud sel puhul oma truui sõbra peale. See wana laksoer oleks juba ammugi heameelega teada tahtnud, misjugune wiin seal weikese kõrwalise keldri wõlwi all oleks, kuhu suurest keldrist ühe weikese ukse läbi wõis peaseda. Parajamat aega, seda tagaurida, ei wõinud mitte enam tulla, kui sel õhtul. Ta süütas kõõgitüdruku lambi põlema, wõttis keldri wõtmed ja läks alla. Lamp põles aga liig tumedaste, seepärast laskis ta waadist peekri sisse piiritust, wõttis keldrimeistri kornist pentäie takku, pistis põlema ja wiskas piirituse sisse. Nüüd plahwatas korraka suur sinine tuleleek laialt kõrgesse wõlwide alla üles. Siis tegi ta kõrwast keldri ukse lahti, weeretas ühe neist kaheskümnest ankrute hulgast, mis seal üks teise peal seisiwad, wälja, puuris augu põhja pani ühe heinputke augu sisse, tõstis ankrud istme peale ja ootis nüüd, misjugune märe pidi wäljatulema. Sealt ei tulnud aga ühtigi wiina, waid must iwaline pulwer, nagu jäme liiw jooksis sorinal putkest wälja. Sest seal wõlwi all seisid weel kolmekümne aastast sõjast saadik üks jägu jämedat püssirohtu,

mis jahi piisides ei sündind pruukida. Imetele-
des waatis jahtmeister seda wäljajookswad pulwert
— aga mitte lüa. Lahtisest keldri uksest tõmbas
tuul läbi ja ajas põlewa takkudest ühe sädeme maha
pulwri sisse. — — Sellsammal silmapilgul nägi
ingel kalamehe maja ukse eest, kuidas lossi wass
fatus pealt üles wastu taewast lendas ja paks
suitsufammas ülestõusis. Üks tüme raske pauga-
tamine käis selle peale. Nüüd teadis ingel küll,
miks pärast ta waga rahwa teenistuseks oli wäljaläti-
tatud, sest nüüd oli tal tegemist, neid raskeid põle-
waid lendawaid lossi puru ja tiikka teelda selle maja
peale langemast, et n'ad elusse jäiwad. Ja oleks
ta mitte omad tiiwad laiale lantanud, kui lüa
oma poegade üle, siis oleks see wägew põrutamine
seda weikest maja puruks löönud ja järwe põhja
wiksanud. Selle paugu peale ruttasid nüüd
kalamees oma pojaga ehmatand tuast wälja ja nä-
givad weel seda torni kõrgust suitsu sammast, mis
ümberringi laiale waus ja kõik järwepealst täitis.
Lossist seisisid aga weel paljast neli müüri alles
ja lahtiste udest ja akendest paistis tagand kuu-
walge läbi. Lossi seest ega wäljast ei olnud üht
sadet enam näha, kõik oli surma waikusel. Üksi
järwe peal oli weel lossi riistade puru ja tiikka
ujumas. Kõhkund ja liigutatud pöörasid kalamees

oma pojaga oma hõlekatusse alla tagasi ja tänasi-
wad Issandat tema armulise ja imeliku hoidmise
ja kaitsmise eest — ja kustutasid omad küün-
lad ära. —

Mõni kuu hiljem tulid lossi härja sugulased
sinna ja otsisid nende wana rufude alt jahilossi.
Aga ehk küll kõik alles niisammuti puutumatta
seisis, kuidas see sel hirmu-döl oli langenud —
kalamees ei olnud puhta südametunnistuse pärast
ühegi asjasse puutunud — ei leidnud nemad siiski
midagi neist kallist asjadest, mis seal majas olid
olnud — ka mitte üht lusikast, kellega kühwi oleks
wõinud liigutada. Kui küllalt olid otsinud ja
wastitanud, jahutasid ja puhkatasid n'ad kalamehe
juures ja kinnitasid endid wärske kaladega.
Sõimalaual ütles wanem nende seast poisist wastu:
Willi, mis sa weel iial lossi asjadest peaksid
leidma, olgu labida, kae ehk noodaga, see olgu sinu
jagu. Seal juures mõtle meie peale oma palwe.
Labida ja kae otsis pois küll, aga ei leidnud
midagi. Aga hiljemine, mõne aasta pärast, ikka,
kui wana wõrk oli katki kätsele ja uut alles
hakati tegema, sündis, et ta fõrd ühe kallist jooma-
peefri, ehk hõberaagna ehk muud midagi weest wälja
tõmbas. Ta ostis nende leitud asjade eest takku
ja linu. Ta naene kedras neid lõngaks ja ta ise

kudus oma nelja poiaga, kellest üks ilka priske
oli kui teine, omale võrku. Sest mõistukõnelt
võib lugeja näha, et tõsi on, mis Jobi ram. 27
peatükis seisab. Waata 13. salmist kunni pea-
tüki lõpetuseni.

Ära wannu!

Et hirmus kurjawandumine meie päivil väga
wõimust võtnud, teab igaüks. Mine, kuhu sa iial
lähed, igalpool kuulad sa kurjawandumist. Kristi-
inimese nimekandjad on küll meie maal kõik, aga
väga arwa on veel neid leida, kes kurja ei wannu.
Soldatid, töömehed, teekäiad, ametnikud, kõik wan-
duwad. Ehk, mine veel pühapääwa õhtul kõrtsi
eest mööda, ehk astu sisse, kus ka ristiiinimesed
peawad olema, seal kutsutakse ühe weereud tunni
sees mitu tosinat kuradi si kofku. — Hirmus küll:
ka noorte tütarlastel on mitmel juba kurad põigiti
hammaste wahel, ja ei pane sest keegi suuremat
tähelegi, mis poolest minu lapse põlwes mitte veel
asi nii hul ei olnud.

Uga ma ei tahtnud kurjawandest seekord rääkida,
waid sest wandest, mis Jumal teises käsus keelab,
et ükski ei pea Jumala nime juures wanduma.
Olgu sest asjast siin üks weike kõne:

Üks maja perenaene läks kangru juure oma
kangast, mis ta sinna kududa annud, kättesaama.
Kui kättesaanud, hakkas seda mõõtma, kas lõngade
aru järel kangu aru wälja tuleks. Ta mõotis, mõotis,
mõitles ja mõotis jälle ja raputas wahete wahel pead.
— Wiimaks pööris ta kangru poole ja küsis: „Meis-
ter kangur, olete teie muist lõngu uuustand lõimeks
panematta, wõi ehk muist poolisi sissekudumatta?
üks wiga siin juures on juhtund, — wõi on ehk teil
nii suured rotid, kes muist lõnga ärasõõnud?“
Kangur, kelle süda puhas ei olnud, waatis esmalt
kangast, siis küünarpuud, kas see maa mõõduriist
ka õige oleks, siis lõi silmad naese, kui imetu otsa,
kes nii hullu juttu rääkinud; ta õhtas kord süga-
waste ja ütles paha meeleaga: „Kui mina sest
lõngast ühe süllapitkuse tüki olen ära-
wõtnud, siis saagu Jumala nimel mo-
särk selgas ärapõlema!“

Naene ei lausund sinna juure midagi, raputas
aga pead, oma kassinat kangatükki waadates, ega
ootnud muud imet sündiwad.

Seal kahwatas kangur äliste ära ja jäi wal-
geks, nagu kangas naese kää; ta hakkas ähkima ja
karjuma, kargas parema käega pahema poolt rinda
kinni, otsegu seal suurt walu tunnaks ja naese eh-
matuseks hakkasiwad kangru riided selgas suitsema

ja haurama ja ta kisedas hädalise kiinumisega: „Kõlm naela on vähem!“ — Aga kust tuli riiete sisse oli saanud? Waatke, kangur oli kõwa piibumees ja oli parajalt, kui naene tuli, teretates uksewähel piibu suust ärawõtnud ja kõige tulega põuetasku pistnud, kus suur taelatiik enne ees oli, mis pittamisi põlewast piibust põlema immitses ja riided põlema ajas. Nõnda oli põlew taelatiikifene Jumala kohtumõistmises saanud.

Siin wõttis Issand Jumal liht walewandujat usinaste karistada, aga mitme niisugusega kannatab ta, kunni halli juuksteni ja hauani, enne kui oma kohtuotsust kätte saawad, et enna ei ole parandanud. Nende kohta maksab, mis Ebrea raamatus, 10. peat. on kirjutatud, et üks hirmus kohtu ja tulise wiha ootmine neid wastupaniaid peab ärajööma.

Üks teine wargus tõusis natuke teistwiisi üles, kui ülemal kuulsime, see sündis nõnda:

Üks pagar warastas ööse furnuajast handade pealt katkiläinud hauakiwa ja tegi neist oma töötuppa küpsetamise ahjuparanda. Imeteledes paniwad leiwa ja saiaostjad tähele, et mõne leiwa alumise koorukse peal need sõnad: „Siin hingab,“ teise peal: „Jumala rahuga“ ja nõnda mitmed

muud sõnad tunda oliwad, kust wargus awalikuks tõusis.

Mis pimedas ja salaja tehakse, tuleb ifka warem ehk hiljem walguse ette, ja iga töö saab oma palga.

Raljakad tükid ajawiiteks.

Naire waras.

Üks ennemuistne jut.

Üks wana tige moisa härä, (mina ei tea, kus maal) kes igapääw kätse, pekse ja wandus, pidas ühel õhtul prouaga nõu, kuidas nairewahile hea keretäie saaks anda. Aga kuidas? Eks nõnda: Härä lubas ise öösel nairid warastama minna ja kui waht mitte ei kuuleks, siis oleks tal homiku saun walmis! — Aga oot', oot'! Tuapois kelm kuulis salaja ukse taga ja andis sest nairewahile märki, kes nüüd sugugi magamise peale ei mõelnud, waid hea tühmitas käes, aja-nurka walwama asus. Kui tiit õhtut juba mööda oli ja kotpime käes, kuulis nairewaht, kuidas keegi üle aja kobinal sisse ronis ja nairid hakkas ülesse kiskuma. Waht maast üles warga karwu kinni ja tühmitaga alumise otja peale trummi lööma. Waras karjus ja palus lahtilasta, aga waht ei kuulnud midagi, waid andis aga ühte-

järke pihta ja kätatfes ja karjus ise tulifes vihas, et see läbi nagu karu härja healt segada, kelle kallal ta ise on. Ütles teine: „Ma olen härra!“ karjus waht: „wõi oled sa härgega, siis sa saadanas tahtsid ju kõik ärawiia ja kus ma waene siis oleks saand?!” — ütles härra: „Ma olen faks!“ ütles waht: „wõi on teitid faks! too teine ka siia, ma annan sellele niisammastuguse keretäie.“ Nairewaht andis pihta kunni arwas ja wiha lahus, siis lastis minna. Härra magas seda keretäit mõne päewa maas — aga nairewahile 'pole ta pärast sest asjast sõnagi lausund — mõne munle wist ka mitte.

Kolm reist selli.

Kolm selli läksiwad üheskoos reisima ja tegiwad selle kauba, et mis n'ad kuhugil teeniwad, ehk saawad, kõik ühetasa äratarwitawad. Kaks neist oliwad targa ja kawala aruga, aga üks oli lollakas. — Kord tuli mehikestel niisugune tibe järg kätte, et enam ei olnud leiwa suutäit, ega rahakopikat; aga õnneks oli ühel neist weel natuke jahu koti foppis. N'ad tegiwad kohe tule üles, tegiwad jahudest koogi ja paniwad küpsema. Kaks kawalamat aga läksiwad natuke kõrwale ja pidasiwad nõu, kuidas kolmandama, kes nende arwates muidugi wäga palju

fõi, wõiks hoopis ilma jätta, et tema jäu ka enesetele saaks. Nüüd ütles üks kawalamatest korraga: Senni, kui koof küpsed, heidame kõik magama, ja kes meist kolmest kõige kentsakama unenäu näab, saab koogi enesele, teised faks jääwad ilma. Nüüd heitsiwad kõik kolmekeste pitkali, faks targemad jäiwad warsti magama. Kollaka kõht oli aga hirmsaste tühi, ei wõinud magama jääda, tõusis mõne minuti pärast üles ja pani koogi tule pealt pooltoorelt nahka. Selle peale pani ta ennaft sirukile teiste kõrwa.

Natukese aja pärast ärkasiwad faks targemad üles ja hakasiwad oma unenägusid arutama. Esmene ütles: „Ma nägin unes, et taewas oli moes lahti, inglid kandsid mind sinna üles ja ma olen Jumalat ja kõiki pühasid ja nende rõõmu näinud ja nende seltsis olnud.“ — Teine ütles: „Aga mina nägin, et kuredid mind pörgu wiisiwad ja olen kõik seda hirmust piina näinud mis kurdad seal kannatawad — ja sain ka ise seda katsuda!“ — Kolmas tegi ennaft magama, nagu ei kuulaks ta midagi. — Nüüd hüüdisiwad n'ad kolmande ka üles ja ütlesiwad: „Meie oleme küll mõlemad nii imelikud unenäud näinud, et koof õiguse pärast muidugi meile jääb, — aga siiski tahame sinu unenägu ka kuulda. — See ajas maast üles, kratsis pead ja waatas suure imekspanemisega teiste otsa.

„No mis sa toru meid tunnistab?“ ütlesivad teised, eks sa ole meid enne näinud? — „Ma waatan seda ja panen imeks, kust teie siia olete saanud?“ „Ma nägin unes, et teiest teine taewa ja teine pörgu wiidi, ja et ma teid ilmaegi enam ei arwand tagasi tulewad, sõin ma koogi ära.“ Nüüd alles läksivad teiste silmad lahti, et potnuud koogi magifugi enam tules. Wõtte heaks.

**Sobune komistab nelja jala peal, miks
siis mitte inimene sõual peal?**

Wana kuueteismne aastane preiln Eliisabet, keda mõisa pere isekeskes „w'a Viisuks“ hüüdsiwad, istus kõrwalises kambri nurkas, kui ekitaja kutsjar sisseastus; ja et ta preilnat ei näinud, küsis ta tüdrukute käest: „Kus se w'a Vil-lil-lil Viisu on?“ — „No, mis sa tahad siis?“ küsis preiln. — „Ma tahtsin pep-pep-pep-pep preilna käest kük-kük-kük küünalt paluda,“ kogeldas kutsjar ärapunastates.

